

УДК 338.242.2

ЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ РОЗРОБКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

© **О. М. Дем'яненко**, ст. викладач, НТУУ «КПІ», Київ, Україна

В статье рассматривается и исследуется значение проведения стратегического анализа финансовой среды и потенциала предприятия для эффективной разработки и реализации его финансовой стратегии.

In the article the value of leadthrough of strategic analysis of financial environment and potential of enterprise is examined and probed for effective development and realization of him financial strategy.

Постановка проблеми

В сучасних ринкових умовах підприємствам для забезпечення ефективної діяльності, фінансової стійкості, платоспроможності та інвестиційної привабливості необхідне застосування перспективного стратегічного управління їх фінансовою діяльністю. Ефективним інструментом такого управління виступає фінансова стратегія підприємства, формування якої забезпечується здатністю моделювати фінансову ситуацію та передбачати напрямки і характер майбутніх змін в діяльності підприємства.

Розробка фінансової стратегії відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємства, дозволяє реально оцінити його фінансові можливості та забезпечити максимальне використання його внутрішнього потенціалу.

Аналіз попередніх досліджень

Фінансова стратегія — це детально опрацьована концепція залучення і використання фінансових ресурсів підприємства.

Технологія розробки фінансової стратегії полягає у здійсненні сукупності послідовних заходів, що спрямовані на забезпечення оптимального використання існуючого потенціалу підприємства.

Процес розробки фінансової стратегії має певну модель: постановка цілей — аналіз середовища — розробка і реалізація фінансової стратегії. Він має складатися з таких взаємозв'язаних етапів, як аналіз діючої загальної і функціональної (фінансової) стратегії, постановка цілей і завдань фінансової стратегії, аналіз і оцінка зовнішнього і внутрішнього фінансового середовища та фінансового потенціалу підприємства, вибір критеріїв оптимізації фінансової діяльності, оцінка стратегічних альтернатив, вибір найбільш

перспективної фінансової стратегії, її реалізація, корегування фінансової стратегії та фінансовий контролінг стратегічних фінансових рішень.

Тобто стратегічний фінансовий аналіз діяльності підприємства є одним з найголовніших етапів процесу розробки і реалізації фінансової стратегії підприємства.

Дослідженнями в галузі розробки теорії та практики фінансового управління займалися зарубіжні економісти М. Портер, Р. Ансофф, П. Друкер, Ю. Бріггем. Теоретико-методологічні аспекти розробки фінансової стратегії підприємств представлені в роботах вітчизняних фахівців І. Бланка, В. Пастухової, Н. Ушакової, С. Покропивного, В. Шелудько.

Мета роботи

Метою даного дослідження є вивчення процесу стратегічного фінансового аналізу при розробці і реалізації фінансової стратегії підприємства, опрацювання та узагальнення існуючого досвіду в даному напрямі.

Результати проведених досліджень

Стратегічним фінансовим аналізом є напрям аналізу, що інтерпретує становище підприємства в конкурентному середовищі, вивчає зовнішні і внутрішні фактори, які здійснюють вплив на діяльність підприємства у сфері фінансів в стратегічному періоді.

Аналіз факторів зовнішнього або внутрішнього середовища здійснюється в сукупності з іншими факторами. Для цього за-

стосовуються різні методи стратегічного фінансового аналізу, такі, як SWOT-, PEST- та SNW-аналіз, портфельний, сценарний, експертний та порівняльний фінансовий аналіз, аналіз фінансових коефіцієнтів та інтегральний аналіз по моделі Дюпон.

На початковому етапі велике значення має визначення об'єктів, які характеризують фінансову діяльність підприємства на конкретному напрямі. Такими об'єктами можуть виступати: обсяг фінансових ресурсів, ефективність інвестицій, фінансова безпека тощо [1].

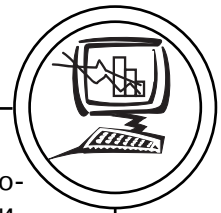
В процесі стратегічного фінансового аналізу отримується інформація про позиції підприємства на ринку, визначаються фінансові ризики, вивчаються можливості і загрози середовища, узагальнюються дані про конкурентів, джерела фінансування і об'єкти інвестування. Крім того, ефективний стратегічний фінансовий аналіз впливає на вибір виду фінансової стратегії.

В рамках стратегічного фінансового аналізу необхідно вивчити фактори, що впливають на оборотний капітал, ціни на сировинні матеріали, заробітну плату, ціни продажу, умови кредитування, оборот, прибутковість та конкуренцію.

Вивчення даних факторів повинно проводитись по трьох напрямках:

— стратегічний аналіз зовнішнього середовища непрямого впливу;

— стратегічний аналіз зовнішнього середовища безпосереднього впливу;

— стратегічний аналіз внутрішнього середовища.

Середовище непрямого впливу має такі складові, як економічне, юридичне, демографічне, технологічне і політичне середовище [2].

Таким чином, на першому напрямі (стратегічний аналіз зовнішнього середовища непрямого впливу) проводиться:

1. Вивчення зовнішнього економічного середовища підприємства: темпи інфляції, рівень безробіття, банківські ставки, оподаткування, рівень економічного розвитку регіону, величина мінімальної заробітної плати та ін.

2. Аналіз юридичного середовища: вивчаються недоліки законодавства, оцінюється вплив законодавства на підприємство.

3. Дослідження демографічного середовища: демографічна структура суспільства, рівень освіти, відношення людей до роботи, можливість залучення висококваліфікованої робочої сили.

4. Аналіз технологічного середовища: перспективні технології і засоби виробництва.

5. Аналіз політичної складової: рівень стабільності економіки і суспільства, що може дати не тільки інформацію про ризики і загрози, але і визначити перспективні і небезпечні об'єкти інвестування, джерела залучення капіталу та інше.

На другому напрямі (стратегічний аналіз зовнішнього середовища безпосереднього впливу) проводиться дослідження умов взаємодії підприємства з конкретними суб'єктами еко-

номічної діяльності (покупці, постачальники, ринок робочої сили, конкуренти).

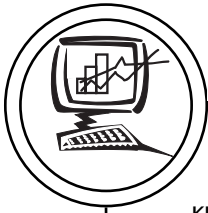
Стратегічний аналіз внутрішнього фінансового середовища підприємства дозволяє виділити і вивчити найбільш важливі фактори фінансової діяльності підприємства [3].

Для розробки фінансової стратегії першочергове значення має група фінансових чинників, що включають процеси, пов'язані із забезпеченням ефективного використання і руху грошових коштів на підприємстві.

Тому дослідження повинно бути спрямоване на фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства і його фінансовий потенціал.

Стан інвестиційної привабливості і її динаміка є дуже значущими для підприємства, оскільки постійно оцінюються різними категоріями інвесторів: акціонерами, партнерами, конкурентами, кредитно-фінансовими інститутами та ін. Її стан має велике значення і при формуванні фінансової стратегії, оскільки саме він безпосередньо впливає на здатність підприємства залучати фінансові ресурси [4].

Не менш значущим є і стратегічний аналіз фінансового потенціалу підприємства. Фінансовий потенціал — це сума накопичених в даний час фінансових ресурсів і максимально можливого обсягу матеріальних цінностей, яких можна досягти в короткостроковій перспективі [5]. В ході аналізу фінансового потенціалу підприємства здійснюється:

— проведення економічної оцінки фінансових ресурсів, в тому числі проведення аналізу обсягів і структури джерел надходження;

— визначення діючого механізму формування фінансових ресурсів та виявлення факторів, що обмежують його ефективність;

— дослідження можливих варіантів оптимального поєднання наявних фінансових ресурсів і їх джерел.

Проведення стратегічного аналізу фінансового потенціалу в сукупності з аналізом внутрішнього і зовнішнього фінансового середовища дозволяє визначити основні особливості фінансової діяльності підприємства, виділити сильні і слабкі місця в управлінні фінансовою діяльністю, вірно оцінити досягнуті результати та визначити тенденції розвитку різних елементів фінансової діяльності підприємства.

Висновки

Стратегічний фінансовий аналіз діяльності підприємства є одним з найголовніших етапів процесу розробки і реалізації фінансової стратегії підприємства, завданнями якого є вибір об'єкту дослідження, встановлення особливостей, тенденцій і закономірностей розвитку підприємства та визначення оптимальних методів і інструментів управління фінансовою діяльністю підприємства. Стратегічний фінансовий аналіз допомагає розробити та реалізувати таку фінансову стратегію, яка забезпечить ефективну діяльність підприємства, підвищить його фінансову стійкість, покращить платоспроможність та зробить його інвестиційно привабливим.

1. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент; навч. посібн. / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. — Чернігів : ЧДІЕУ, 2001. — 455 с.
2. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия. — К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. — 720 с.
3. Ушакова Н. Н., Унковская Т. Е., Гуляева Н. Н., Гринюк Н. А. Инвестирование, финансирование, кредитование: стратегия и тактика предприятия. — К. : Киевский государственный торгово-экономический университет, 1997.
4. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність. — К. : Київський національний торговельно-економічний університет, 2002.
5. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник / В. М. Шелудько. — К. : Знання, 2006. — 439 с. (Вища освіта XXI ст.).

Надійшла до редакції 19.09.11